Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL.CV. № 122 SATURDAY, JUNE 27, 1998 PARSIPPANY and NEW YORK CENTS 75 -ЦЕНТІВ ПАРСИППАНІ І НЮ ЙОРК СУБОТА, 27-го ЧЕРВНЯ 1998 р. Ч. 122 РІК CV

Л. Кучма зустрівся з заступником директора МВФ

Київ (УНІАР). — Президент України Леонід Кучма зустрівся 22-го червня з першим заступником директора Міжнародного валютного фонду Стенлі Фішером, який перебуває з візитом в Україні.

Під час розмови С. Фішер повідомив, що, на його думку, проблем з ухваленням Радою директорів МВФ програми поширеного фінансування України не буде. За його словами, є всі можливості захистити гривню від девальвації, тобто знецінення.

МВФ, запевнив С. Фішер, негайно сповістить про довір'я до України світові валютні ринки і приватні сектори західних країн.

Співрозмовники також обговорили низку економічних указів, виданих Президентом України. Л. Кучма висловив надію, що Верховна Рада України не відкине жоден з цих указів і за місяць вони набудуть чинності.

"Це дуже важливий крок, —зазначив Стенлі Фішер, — оскільки лише після того, як президентські укази почнуть діяти, Рада директорів розгляне програму поширеного фінансування".

Радник Президента України Анатлій Гальчинський під час зустрічі з журналістами прокоментував законодавчі ініціативи Л.Кучми. За його словами, вони стосуються лише нормативно-правового забезпечення й оздоровлення економіки і не несуть політичного навантаження. Ініціативи Президента продиктовані реальною економічною ситуацією і на сьогодні не мають альтернативи.

"Не зважаючи на певні ознаки стабілізації виробництва, ситуація в економіці залишається нестійкою. Це, насамперед, пов'язано з фінансовим становищем," — зазначив А. Гальчинський. Зволікання із вжиттям заходів у цій сфері привело б до зриву стабілізаційних процесів. За словами радника, обрано комплексну структуру заходів, які мають на меті зменшення податкового навантаження.

Найближчим часом передбачається запровадження фіксованого податку для малих підприємств,розроблено схему знижки ставки на додану вартість. За станом на січень 1998 року в Верховній Раді перебувало 140 проєктів законодавчих і нормативних актів економічного і соціяльного напрямів. З них 83 — ще не розглянуті у першому читанні. На розгляд новообраного парламенту Уряд уже подав 45 законопроєктів. На думку радника Президента, такого обсягу праці парламенту вистачить на 2-3 роки.

Обрання голови ВР України триває

Київ (УНІАР). — У Верховній Раді України під головуванням Юрія Костенка (НРУ), відбулося обговорення кандидатур на пост голови ВР України.

Представник фракції "Лівий центр" Віктор Суслов вважає, що "головою ВР мусить бути найталановитіший, найчесніший з депутатів, і без сумніву — щирий патріот України". На його думку, депутати ніколи не оберуть людину з сумнівною репутацією, і тим більше "ми ніколи необеремо голову за гроші, як би ставки не підвищувалися". Агітуючи за кандидатуру О. Мороза, В. Суслов сказав: "Олександер Олександрович, незважаючи на пост, який він займав останні чотири роки, зберіг репутацію чесної людини, що дуже і дуже непросто".

Депутат від фракції НДП Олександр Ємець, коментуючи можливе обрання О. Мороза на пост голови ВР, зазначив: "Я вам, Олександре Олександровичу, повторю відомі слова одного з колишніх голів ВР: "Нащо його пхати, якщо воно не лізе?" (Це — слова Івана Плюща).

Позафракційний депутат Володимир Бондаренко, виступаючи від неформальної групи позафракційних депутатів, зазначив: "Ми будемо сьогодні голосувати, але ми віддамо свої голоси за того кандидата, який відновить права частини депутатів, які зараз перекреслені" (В. Бондаренко мав на увазі групу депутатів, які не входять до депутатських фракцій).

Кандидати на пост голови ВР скористалися правом на заключне слово. Лише Валентин Зубов від його відмовився. Ігор Квятковський знімати свою кандидатуру відмовився "з принципових міркувань". Сергій Пересунько свою кандидатуру зняв, поперше, тому, що "у фракції (СДПУ(о)) є достойна альтернатива О. Морозові" і, подруге, "щоб не було другого голосування".

У своєму заключному слові кандидат О. Мороз сказав: "Аргументи, які використовував у своєму виступі народний депутат Ємець, не зовсім коректні, парламент не повинен бути натовпом, парламент повинен бути осередком, де знаходять своє місце особистості, асособистості не можуть бути натовпом і займатися інтригами". О. Мороз висловився за створення групи позафракційних депутатів, які користувалися б такими ж правами, як і члени будь-якої депутатської фракції.

Таким чином, у бюлетень для таємного голосування потрапили Валентин Зубов, Ігор Квятковський та О.Мороз.

Афганістан також підтримує міжнародний тероризм

Вашінгтон — Адміністрація З'єднаних Стейтів Америки вперше у списку країн, які підтримують міжнародний тероризм, подала Афганістан.

„Чорний список", у якому значаться також Куба, Іран, Ірак, Лівія, Судан і Сирія, надіслано до Конгресу ЗСА за підписом Стровба Талботта, першого заступника державного секретаря. У недавньому звіті Державного департаменту під назвою „Риси міжнародного тероризму — 1997" у перелік тих, хто „бере участь у терористичній діяльності або надає терористам зброю, притулок, фінансову підтримку та іншу допомогу" потрапила знана всім „шістка". Однак, згідно з вислідами перших місяців теперішнього року, зовнішньополітичний департамент вирішив додати до тих шести країн ще й Афганістан.

В документі підкреслюється, що „ісламські екстремісти всього світу, в тому числі єгиптяни, альжирці, палестинці і савдійці у 1997 році продовжували використовувати Афганістан як місце вишколу бойовиків і підготови терористичних акцій". Ісламський рух „Талібан" та декілька інших угрупувань забезпечували терористів матеріяльно-технічною базою, фальшивими пашпортами і сприяли пересуванню. Афганські терористи брали участь в бойових діях у Боснії, Чечні, Таджикистані, Кашмірі, на Філіппінах і деяких районах Близького Сходу.

Президента ЗСА ентузіястично вітали у Ксіяні

Ксіян, Китай. — Тут у четвер, 25-го червня, мешканці міста та офіційні власті з великим і щирим захопленням привітали американського президента Билла Клінтона та його дружину Гиллярі Родгам-Клінтон. Вітання, гідне колишньої 1000-річної столиці стародавнього Китаю, відбулося на площі перед Південною Брамою старого міста, де під могутні звуки привітальних барабанів і гонгів діти вручили китиці квітів гостям.

Виступаючи з коротким привітом, Президент звернувся не тільки до чисельних присутніх, але також до публіки в ЗСА, підкреслюючи, що „правдоподібно, тут і в Америці є ті, котрі сумніваються, чи ближчі спілкування і приязнь між Америкою і Китаєм є потрібними, а відповідь на це є зовсім ясною — так. Ми можемо навчитися багато одні від одних, а як два могутні народи, ми маємо окрему відповідальність перед майбутністю усього світу. Кроки, котрі ми зробимо впродовж наступного тижня, можуть вести до ще більших успіхів у майбутніх роках".

Ця 30-хвилинна привітальна церемонія була справжнім спектаклем і вимріяним видовищем для телевізійних апаратів, виповнена сценами з історичної минувшини країни, лицарями в костюмах династії Танг, десятками танцюючих дівчат у білих сукнях з кошиками квітів та гордих кінних їздців у яскравих жовтих одягах.

В Україні

(З інформацій УНІАР)

Л. КУЧМА ВІРИТЬ У ВЕРХОВНУ РАДУ

КИЇВ. — Президент України Леонід Кучма на зустрічі з журналістами пояснив, що його економічні укази — це не тимчасова кампанія, а цілеспрямована праця. Не відкидає Президент можливости, що й уточнений бюджет на цей рік введе в дію своїм указом, якщо у Верховній Раді триватиме криза. На розгляд його у Верховній Раді залишилося дуже мало часу. Водночас Л. Кучма вірить, що Верховна Рада знайде час і схвалить його.

УРЯД ВИДІЛИВ ДОПОМОГУ ПОТЕРПІЛИМ

КИЇВ. — Кабінет Міністрів виділив 2,5 мільйона гривень з резервового фонду для допомоги областям, які потерпіли від бурі та злив 12-15-го червня. Рівненська область отримає 800,000 гривень, по 500,000 грн. дістануть Івано-Франківська та Хмельницька області, 300,000 грн. — Чернівецька, 200,000 — Черкаська та по 100,000 грн. Донецька і Житомирська. До кінця року зазначені обласні державні адміністрації мають відзвітувати перед Міністерством Фінансів України про використання грошей.

ДИРЕКТОР СВІТОВОГО БАНКУ ВІДВІДАВ ОДЕСУ

ОДЕСА. — Директор Світового банку по Україні та Білорусі Пол Сігельбаум відвідав Одесу. Протягом двох днів він зустрічався з представниками місцевих органів влади і обговорив широке коло питань, які стосуються кредитування Світовим банком трьох великих проєктів регіону.

ТРЕТІЙ ВЕЛИКИЙ ЗБІР КУН

КИЇВ. — Тут 27-28-го червня в 10-ій годині ранку у приміщенні Спілки Художників України на Львівській площі відбудеться Третій Великий Збір Конгресу Українських Націоналістів (КУН). Розглядатимуться питання, пов'язані з підсумками парламентарних виборів та підготовою до наступних президентських виборів, також обговорюватимуться перспективи розвитку націоналістичного руху.

ТЕЛЕФОНІЧНА РОЗМОВА ПРЕЗИДЕНТІВ УКРАЇНИ ТА МОЛДОВИ

КИЇВ. — Президенти України та Республіки Молдова під час телефонічної розмови обговорили хід виконання домовлень, досягнутих під час їхньої зустрічі в Ялті 5-го червня цього року. Леонід Кучма поінформував Петра Лучинського про бажання України брати активнішу участь у врегулюванні Придністровського конфлікту і надіслати в той регіон найближчим часом групу українських військових спостерігачів. Президенти обговорили також перспективи економічної та регіональної співпраці між двома державами.

ВИПУСК В УНІВЕРСИТЕТІ „КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ"

КИЇВ. — Тут 28-го червня о 5 год. 30 хв. по полудні в Національному університеті "Києво-Могилянська Академія" відбудеться урочиста церемонія випуску. З 257 випускників — 157 бакалаврів і 96 магістрів. Випускників вітатимуть президент Києво-Могилянської Академії д-р В'ячеслав Брюховецький,ректор Університету Сергій Іванюк, голова Вченої ради, керівник департаменту соціяльних наук і технологій, проф. Володимир Полтавець. На церемонії будуть присутні Президент України Леонід Кучма, представники Уряду, дипломати та підприємці. Голова держави звернеться до присутніх із привітанням і вручить магістерські дипломи випускникам. В годині 8.20 вечора відбудеться концерт класичної музики, о 9-ій годині — вистава "Марко Пекельний" Студентського театру "LUDUS", а закінчиться вечір дискотекою за участю знаної київської рок-групи "Вій".

ДЕЛЕГАЦІЯ СВІТОВОГО БАНКУ ВІДВІДАЛА СЕВАСТОПІЛЬ

СЕВАСТОПІЛЬ. — Місто відвідала делегація Світового банку реконструкції та розвитку на чолі з директором цієї організації в Україні та Білорусі Полом Сігельбаумом. Під час зустрічі з керівництвом міста обговорювалися питання удосконалення проєкту децентралізації та регабілітації опалювальної та енергопостачальної систем Севастополя. На здійснення проєкту необхідно 30 млн.дол., з яких 20 відсотків (6 млн.) має надати Україна. Повернути кредит необхідно протягом 20 років, але керівництво міста вважає, що нова теплопостачальна система окупиться значно швидше.

КОНФЕРЕНЦІЯ НА ТЕМУ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА

КИЇВ.— Тут 25-го червня у приміщенні представництва Світового банку відбулася конференція на тему "Роля малої приватизації у реформуванні відносин власности та створенні ринкового середовища для розвитку малого і середнього підприємництва". Серед запрошених— голова Державного комітету з розвитку приватного підприємництваОлександра Кужель, заступник голови Фонду Державного Майна України Леонід Кальниченко, представники Міжнародної Фінансової Корпорації в Україні та підприємці.

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ ЗУСТРІВСЯ З ГОЛОВОЮ АДМІНІСТРАЦІЇ ПМР

КИЇВ.— Президент України Леонід Кучма 24-го червня зустрівся з головою адміністрації Придністровської Молдовської Республіки Ігорем Смирновим на прохання останнього. Під час розмови Л. Кучма наголосив на незмінності політики України у питанні врегулювання придністровського конфлікту та збереження цілісности Молдови. Він зазначив, що Україна як держава-гарант у врегулюванні придністровської проблеми послідовно проводить політику досягнення порозуміння між сторонами. Президент України повідомив, що найближчим часом до Придністров'я буде спрямовано групу з 10-ох українських військових спостерігачів.Обговорено також питання економічного співробітництва прикордонних областей України з придністровським регіоном.

Л. Новаківський закликав охороняти земельні фонди

Київ (УНІАР). — Одним з найголовніших завдань аграрної політики має бути охорона земельного фонду, що стає нині важливим елементом національної безпеки, заявив 25-го червня на пресконференції у Кабінеті Міністрів голова Державного комітету із земельних ресурсів Леонід Новаківський.

За його словами, в останні роки практично припинилося проведення робіт щодо охорони земель, в наслідок чого лише торік повністю змито посіви сільсько-господарських культур на площі близько 400,000 гектарів.

Говорячи про хід земельної реформи, Л. Новаківський підкреслив, що паювання земель сільсько-господарських підприємств стало найбільш вдалим компромісом принципів економічної доцільности та соціяльної справедливости, бо Україна уникнула суттєвої напруги при перерозподілі продуктивних земель. Щодо площі розпайованих земель, то вона становить нині 99.8 відс. сільськогосподарських угідь, а відмовились від розпаювання покищо за рішенням загальних зборів лише 43 господарства.

Багато проблем формування земельних відносин, як відзначив Л. Новаківський, створюється через недосконалість законодавчої бази. У цьому зв'язку він наголосив на необхідності якнайшвидшого внесення змін і доповнень до Земельного кодексу і висловив сподівання, що новий парламент невдовзі затвердить відповідний закон.

Україна може підписати з Росією нафтову угоду

Київ. — Прем'єр-міністер Валерій Пустовойтенко сказав, що Україна, ймовірно, підпише до кінця року з Росією 10-річну угоду щодо транспортування через свою територію в Європу 110 блн. кубометрів нафти.

Виступаючи на пресконференції, український прем'єр зазначив, що його країна повинна знати заздалегідь про те, чи Росія плянує прокладати альтернативні трубопроводи.

Російська монополія „Газпром" нещодавно заявила, що збирається впродовж наступних 10 років побудувати нові нафтопроводи через Білорусь в Европу і під Чорним морем до Туреччини. Обидва вони оминатимуть територію України. Росіяни звинувачують Україну в тому, що вона споживає більше газу, ніж має на це право, і в тому, що Київ вчасно не розплачується за цю сировину. Минулого місяця Україна погодилася виплатити Росії 1.2 блн. дол. Восени має бути укладена угода щодо пляну сплати.

В. Пустовойтенко сказав, що він переговори з головою „Газпрому" Ремом Вяхірєвим. Український прем'єр зустрівся також з Вагітом Алєкперовим, головою російської компанії „Лукойл", яка думає купити українські нафтоочисні споруди.

Президент України Леонід Кучма сказав, що під час його зустрічі з В. Алєкперовим обговорено пляни будівництва нафтопроводу до Одеси. За словами Л. Кучми, російські нафтові компанії можуть купити частину акцій Одеського порту і нафтоочисних споруд України.

Створено слідчу комісію

Київ (УНІАР). — Народні депутати розглянули і ухвалили 236-ма голосами постанову (автором якої є комуніст Володимир Мойсеєнко) про заяву народних депутатів України щодо хабарництва під час голосування за кандидатів на пост голови ВР України.

У постанові сказано: "У зв'язку із заявами на пленарних засіданнях ВР України народних депутатів Адама Мартинюка 22-го червня1998 року та Петра Симоненка 23-го червня 1998 року щодо підкупу парламентаристів, з метою вплинути на результати голосування, та наполягання народного депутата Володимира Мойсеєнка про розслідування цих фактів Верховна Рада України постановляє створити тимчасову слідчу комісію ВР з перевірки заяв стосовно хабарництва під час голосування за кандидатів на пост голови ВР".

Доскладу комісії має бути включено дванадцять осіб з числа депутатів, за поданням фракцій ВР України на пропорційній основі.

Ухвалено також рішення звернутися до Генеральної прокуратури України з вимогою негайної перевірки заяв народних депутатів України стосовно хабарництва у ВР України та вжиття всіх необхідних заходів прокурорського реагування.

Щотижнево починати засідання ВР України із заслуховування інформації виконуючого обов'язки Генерального прокурора України Богдана Ференца про хід перевірки заяв депутатів щодо хабарництва під час голосування за кандидатів на пост голови ВР України.

Міські ради комп'ютеризуються

Київ (УНІАР). — В другій декаді червня в Асоціяції Міст України (АМУ) пройшла друга всеукраїнська практична конференція „Муніципальні комп'ютерні системи", в роботі якої взяли участь представники 31 міста України.

Головним завданням конференції було ознайомлення фахівців із програмним забезпеченням для міських виконавчих комітетів та інших органів місцевої влади. Йшлося про комплексні системи комп'ютеризації праці міських рад та їх виконкомів; бази даних законодавчої та нормативної інформації, канцелярські та облікові системи; комп'ютерні системи для фінансових служб органів місцевого самоврядування; використання мережі Інтернет в діяльності міських рад і геоінформаційну систему для міст.

На базі результатів конференції вирішено при АМУ створити фонд комп'ютерних програм; проводити і надалі спеціялізовані семінари та конференції для керівників комп'ютерних підрозділів міських органів влади, зокрема в травні-червні 1999 року провести третю практичну конференцію „Муніципальні комп'ютерні системи" у Львові та взяти участь у конференції з геоінформаційних систем в жовтні 1998 року; на базі матеріялів конференції видати збірник доповідей.

Учасники конференції також підкреслили, що необхідно включити (за досвідом Миколаєва) до бюджетів міст окрему статтю видатків на комп'ютеризацію органів місцевої влади у розмірі 0.2 відс. від місцевого бюджету.

У СВІТІ

НАЙНОВІША СТАТИСТИКА епідемії АІДС у світі є непередбачено застрашаючою. Докладні вивчення кожної країни членами програми АІДС Організації Об'єднаних Націй стверджують, що вірус, який спричинює хворобу АІДС, незтямно розмножується у багатьох частинах світу, а зокрема в убогих країнах Африки на південь від пустині Сагари. Згаданий вірус заразив кожну одну з чотирьох дорослих осіб у Боцвані та Зімбабве, одну з п'яти осіб у кількох інших країнах Африки. Більшість тих людей навіть несвідомі того, що вони є носіями того вірусу і скоріше чи пізніше впадуть його жертвою, хібащо модерна наука або їх безрадні державні правління застосують якесь невідоме чудо. Так, як справи виглядають тепер, епідемія АІДС готова перевищити середньовічну епідемію чорної смерти - чуми та пандемію іфлюенції 1918-19 років.

В АМЕРИЦІ

У СЕРЕДУ, 24-ГО ЧЕРВНЯ, республіканці Палати Репрезентантів розкрили їх довгоочікувані пропозиції дефеніцій прав пацієнтів та однакового стандарту медичного забезпечення, зокрема для організацій, котрі займаються доглядом здоров'я. Забезпеченева індустрія відразу відкинула ці пропозиції, заявляючи, що це збільшить кошти для покупців згаданого забезпечення. Їхні пропозиції запевняють пацієнтів покриття медичної допомоги у випадках наглої потреби, забезпечать відкритий зв'язок між пацієнтом і лікарем та дозволять жінкам звертатися прямо до лікарів- акушерів і гінекологів без попереднього дозволу організації, що займається доглядом здоров'я даного пацієнта. Демократичні провідники Сенату та Палати Репрезентантів кажуть, що ці пропозиції республіканців не є достатніми, одначе реакція Білого Дому була позитивною.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054.

UNA & Svoboda tel.: (973) 292-9800; Svoboda Fax: (973) 644-9510; UNA Fax: (973) 292-0900

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли.

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446 (914) 626-5641, Fax (914) 626-4638, e-mail: fqsst@aol.com

СТВЕРДЖЕННЯ НАПРЯМНИХ УНСОЮЗУ

Український Народний Союз існує для:

* *поширювання принципів братської діяльности;*
* *збереження української, української американської і української канадської спадщини і культури;*
* *надання своїм членам високоякісних фінансових послуг і продуктів.*

Як братська забезпеченева установа, УНСоюз реінвестує свої прибутки для добра своїх членів і української громади.

Українська преса мусить жити

Ще не проминуло обурення на російськомовне „Діло", яке появляється тепер у Львові, рівнобіжно із українським, а вже читаємо в пресі України, що число газет українською мовою зменшилося до 4 відсотків.

Це збільшене число російської преси в Україні можна завважити дуже легко першого дня приїзду в Україну — досить одного погляду на станки із пресою, що розкинені у всіх стратегічних місцях, де товпляться люди.

Характеристичною для стану української преси та зловмисного відсування її на задній плян є також заява зборів організації журналістів газети „За вільну Україну" із датою 23-го травня, де вони пишуть, що сучасний галичанин не може миритися з „Ділом", видаваним мовою недавніх поневолювачів краю. Лист львівських журналістів вміщений на першій сторінці їхньої газети і надісланий до керівництва Львівської обласної організації Спілки журналістів України та сесії Львівської обласної ради.

Як відомо, газета „Діло" почала виходити в Галичині з 1880 року, а була закрита совєтською владою в 1939 році. Відновлено її у Львові в 1992 році. А тепер, п'ять років від її історичної відновити, вже перекинено частину тиражу на російську мову. Чи не є це великий сором для журналістів і преси?

Пишемо про це доволі вичерпно, щоб читачі „Свободи" здали собі ясно справу із того стану, який постав в Україні на сьому році незалежности і який набирає щораз більшої сили, без реакції державних чинників і без великої реакції самого україномовного населення. Протест українських журналістів у справі „Діла" сьогодні унікальний і можемо мати лише надію, що він знайде послідовників так в Україні, як серед українських журналістів, які живуть на інших землях, але працюють для своєї преси.

А тут насувається друга небезпека, яка іде крок в крок із російщенням українського писаного слова в Україні. Зі страхом спостерігаємо в діяспорі постійне корчення української преси, яка з причин фінансових чи з причин браку читачів перестає появлятися або зменшує свої наклади і час появи.

Хтось скаже, що таке право життя, якому мусить підкоритися кожна еміграційна група. Тут на перешкоді дальшої появи преси етнічної групи стоїть щораз менше знання рідної батьківської мови та злиття із населенням країн поселення. Але показується, що так воно не мусить доконче бути, і найкращим доказом може бути для нас, (о, яка ж іронія!) російська чи польська преса на терені ЗСА, яка має не лише щоденні видання, але тижневі — дармові. Тому немає оправдання на зменшення української преси і щораз рідшої її появи.

Коли поглянемо на одну чи другу світлину із з'їздів українських журналістів, на їх число, коли дивимося на світлину заголовків нашої преси з-перед кількох років, то аж лячно стає, наскільки цієї преси вже сьогодні менше. І лячно стає, що закінчуємо саме найдовший період появи єдиного українського щоденника в діяспорі. Ще два-три числа і його не стане, а на це місце прийде тижневик.

А тим часом невідрадна ситуація української преси в Україні вимагає від українських журналістів і там, і тут стійкости, витривалости і послідовности.

Українська преса мусить жити, і коли її витискає російськомовна на батьківщині — вона мусить жити поза батьківщиною і виконувати це завдання, яке там перейшло на задній плян.

Допомогти її вижити тут мусять в першу чергу нечисленні, але таки існуючі ще українські журналісти, а в другу — наша громада, яка вміє бути жертвенною та помічною, зокрема коли є небезпека.

А небезпека є велика!.

Григорій Мусієнко, Київ

ПРОБЛЕМА ЗАКОРДОННИХ ІНВЕСТИЦІЙ

Коли в Україні йдеться про подолання „економічної кризи" (що воно таке — ніхто не пояснює), то серед рятівних засобів називають закордонні інвестиції. Багато хто з громадян України, навіть з числа фахівців-економістів та фінансистів, справді вірять у магічну силу тих інвестицій, проте не менше є й тих, хто не має їх за панацею.

Пояснюється це тим, що термін „інвестиція" — вкладання капіталів в економіку чи цінні папери фондових ринків — походить від латинського слова "investio", що перекладається як „одягаю". Та нерідко інвестори таки добре „одягаються" самі, але натомість „роздягають" до нитки інших. Яскравим прикладом цього можуть служити масові банкрутства великих фінансових корпорацій Японії, Південної Кореї та інших країн. З огляду на це варто придивитися пильніше до того, що діється в Україні у сфері інвестиційної політики.

Перше, що привертає увагу, є те, що українська владна еліта покладається на зовнішні інвестиції, знехтувавши можливостями залучення внутрішніх інвестицій та кредитів. Протекціонізм щодо чужинецьких інвесторів законодавчо забезпечений шляхом надання податкових пільг спільним підприємствам. Нині опрацьовуються закони, якими передбачається скасування для них податків. Цим значною мірою пояснюється і припинення сертифікатної приватизації та запровадження грошової приватизації об'єктів разом з землею.

У грудні 1997 року Верховна Рада України прийняла закон „Про національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні". Вже готується нова редакція закону „Про цінні папери та фондову біржу" і закони „Про інститути спільного фінансування" та „Про фонд захисту інвесторів на фондовому ринку". Вони мають на меті підняти рівень захисту закордонних інвесторів. Недавно, а саме 3-го квітня, у Вашінгтоні між урядом України та Міжнародним агентством гарантування інвестицій (ІГА) було підписано угоду „Про правний захист гарантованих закордонних інвестицій" та „Про використання місцевої валюти". Одночасно Україна приєдналася до Вашингтонської конвенції 1965 року „Про порядок вирішення інвестиційних спорів між державами та іноземними особами".

Цього досить, щоб проілюструвати прагнення влади України створити чужинецьким інвесторам статус найбільшого сприяння. Тим часом внутрішнє інвестування в Україні заганяється в глухий закут. Якщо загальний обсяг чужих інвестицій не перевищує 2.2 блн. дол., то за даними з різних джерел, в Україні залишається без використання валюта загальною сумою від 10 до 20 блн. дол. І це — не зважаючи на тотальне пограбування заощаджень українських громадян, яке, за деякими оцінками, обчислюється сумою у 60 блн. дол. Можливо, це дало підстави прем'єрові України Валерієві Пустовойтенкові заявити на Консультативній раді, що „на сьогодні фактично завершено 'малу' приватизацію. Починаючи з 1992 року, в приватні руки передано більш як 43,000 об'єктів". Шкода тільки, що він не назвав, у чиї саме руки потрапили ці об'єкти.

На цьому приватизація не завершилася. Згідно із законом України „Про державну програму приватизації", на 1998 рік „роздержавленню" підлягають 973 великих та середніх підприємств. Крім того, вже ухвалено рішення про приватизацію 443 хлібопримальних та хлібозаготівельних підприємств. Це дуже нагадує політику ЦК ВКП(б) та совєтського уряду на початку 30-их років, яка завершилася небаченим у світі геноцидом українців — голодомором 1932-1933 років.

Голова Національного агентства України з розвитку та европейської інтеграції Роман Шпек захочує чужі інвестиції в нафтогазовидобувну галузь та енергетику. При цьому він заявляє, що „не треба ділити приватний капітал на чужий та національний". На ділі це означає, що багато хто з представників влади не дуже вболіває за Україну. Їм тому, мабуть, байдуже, що наш капітал працює на інші держави. Щодо іноземців, то, судячи з їхніх виступів, вони знають ціну нашим багатствам і користуються цим повною мірою. Іноземні інвестори ніколи не забудуть про свої прибутки, які вони отримують зі своїх навіть незначних інвестицій в Україні. Для них дуже привабливий бізнес в Україні, бо тут великий ринок збуту, дешева і кваліфікована робоча сила, розвинена транспортна мережа і зв'язок тощо. І це помимо низької купівельної спроможности пересічних громадян України.

Особливо розкошують транснаціональні компанії. Це яскраво видно на прикладі тютюнових компаній, які розгорнули в Україні небачену у світі активність і отримують казкові прибутки. В той час, коли у провідних країнах, таких, наприклад, як ЗСА, тютюновий бізнес останнім часом переживає значні труднощі через підвищені податки і зниження попиту у зв'язку з антитютюновою кампанією, в Україні він переживає справжній бум.

Якщо обсяги продажу тютюнової продукції на ринках світу зростають щороку в середньому на 1 відсоток, то в Україні цей показник сягає понад 20 відсотків, а рентабельність виробництва становить 10-15 відсотків. Тому і ростуть, мов гриби після дощу, чужинецькі тютюнові фірми у Києві, Харкові, Черкасах та інших містах України.

(Закінчення на стор. 3)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про дуба, що впав зненацька

У ювілейному числі „Свободи", присвяченому 100-літтю нашої газети, 15-го вересня 1993 року Дарія Рихтицька у своїй віршованій розповіді називає „Свободу" столітнім дубом. Іде там мова про важкі початки, про бажання переселенців мати друковане рідне слово, про радість, що несла людям „Свобода", про глибину її праці, про щоденний шум того столітнього дуба, і про вдячність йому за його непохитний проукраїнський зміст.

Не хочеться вірити, що так писалося лише п'ять років тому, що стільки добрих, теплих, зі щирого серця побажань, які знаходимо на цікавих, хвилюючих сторінках „ювілейного" нашого щоденника, не справдилися — й от через неповних п'ять літ після того приходиться замкнути ті щоденні сторінки.

Не хочуть повірити в це численні читачі, які хоч і нарікали на невчасну поштову доставу української преси, але все ж звикли періодично знаходити у скриньці „Свободу" і тут таки, не відходячи від тієї скриньки, переглядати сторінки щоденника, шукаючи за останніми новинами з України і сумними новинами посмертних повідомлень. Це, що досі здавалося самозрозумілим, що можна було критикувати чи хвалити, що було частиною життя в численних українських домах, — перестане існувати.

Останній український щоденник у західньому світі, що втримався „крізь бурі і негоди" еміґраційних злиднів, політичних переслідувань Другої світової війни, що міг одинокий вповні передавати щоденно радісні події відродження України і її незалежности, завершує свій довгий-довгий період життя.

Переглядаючи всоте сторінки ювілейного числа „Свободи", вперше з увагою приглядаюся усім редакторам, що впродовж тих 100 років кожного дня готовили зміст газети, яка на довший чи коротший час була їхньою „дитиною".

Дванадцять редакторів, як дванадцять апостолів, голосили слово українське, яке не одну загублену на чужині душу втримало у вірності духовій батьківщині, що була там десь, за горами й лісами, за далекими водами... Але була!

Сотки споминів про залишену батьківську землю, про давні, але завжди живі події, і також про сучасні, що ось тільки відбулися, навіки закарбувалися на сторінках нашого щоденника, віддзеркаливши при цьому почування і думки редакторів та читачів. Бо ці дві, такі різні, і в той самий час такі близькі між собою групи творили немов одну родину, в якій і смуток, і радість переплітались у довгих роках життя. І як у родині, одні відходили, з власного вибору або з Божої волі, інші приходили, одні вмирали, інші народжувалися. Так було і з редакторами, так було й зі статтями, так було і з читачами. А життя пливло собі, як завжди, і ніхто достеменно не знав, що принесе майбутнє.

На ювілейному числі „Свободи" великими літерами виписали ми слова, що були нашим моттом до дальшої праці: „Свобода" гряде у нове і світле майбутнє!". Із цим кличем ми пішли у 1994 рік та у наступні після нього. Наш гурт співредакторів і дописувачів змінювався, то меншав то більшав, але усі ми вірили у це мотто і для нього працювали.

І тепер, коли так несподівано для усіх нас — і співредакторів, і читачів — цей, здавалося, непохитний останній старий дуб-щоденник захитався і впав додолу, ми шукаємо за його галуззям, яке ще зелене і живе. Може, таки зуміємо спільно посадити нове дерево, нового дуба, що з часом відродиться до щоденного буття?

О-КА

Мирослав Левицький, Київ

Чи реформується українське село?

Україна має найродючіші в світі грунти, проте не може відновити свій колишній статус і стати европейською житницею. А тому вже стало сумною „традицією", що кожної весни та осені політики починають „битися" за село.

А нині село в Україні дійсно знаходиться у складному економічному стані, потребує посиленої уваги. І йдеться не лише про сільсько-господарського виробника, але загалом про ту частину суспільства, яка проживає у селах. За розрахунками очолюваної академіком Ігорем Юхновським Міжвідомчої аналітично-консультативної ради з питань розвитку продуктивних сил і відносин при Кабінеті Міністрів України, на даний час у сільському господарстві України зайнято 22 відсотка всього працездатного населення України. Проте в селі (включно з так званими селищами) тепер проживає приблизно 9 мільйонів родин (себто приблизно 27 млн. осіб із 50 мільйонів). Ці дані кардинально розходяться з офіційними даними совєтської статистики, яка використовується і у виданнях, що появилися в час незалежности. У „Географії України" Федора Заставного, виданої у Львові в 1994 році, сказано, що тепер у селі проживає 32 відсотки, себто понад 13.5 млн. мешканців України.

Конкретну відповідь на запитання, скільки насправді людей проживає у сільській місцевості, без сумніву, дасть перепис населення України, який має відбутися вже у наступному році.

Великий вплив на стан у сільському господарстві мала совєтська гігантоманія, намагання „вирвати у природи все, що тільки можна". Як наслідок такої практики, Україна має найбільше в Европі співвідношення розораности земель до загальної площі сільськогосподарських угідь. Із 42 млн. га сільсько-господарських угідь — 33 мільйони (себто майже 80 відсотків) становить рілля. Наприклад, Франція (її, як правило, порівнюють з Україною), яка займає площу 551 тис. км2 (Україна — 604), має тільки 30 млн. га сільсько-господарських угідь. Рілля там становить 61 відсоток усіх угідь.

Совєтські ідеологи десятиліттями доводили, що дуже висока розораність земель — це вияв нового мислення, соціялістичного способу господарювання. Життя вщент розбило цю теорію. В Україні площа посівів зернових становить аж 46 відсотків усіх площ, зайнятих в Европі під зернові. Проте, за показниками з 1996 року, українське виробництво зернових становить всього 13 відсотків европейського виробництва. За даними Міжвідомчої аналітично-консультативної ради з питань розвитку продуктивних сил і виробничих відносин при Кабінеті Міністрів, в Україні середня врожайність зернових становить 25 центнерів з гектара. У Франції, наприклад, вона становить 64 центнери.

Перелік співвідношення показників сільськогосподарської продукції у розвинутих країнах та у післясовєтській Україні можна продовжити, проте суха статистика не може бути рецептом виходу з ситуації, в якій опинилося село. Українські вчені вважають, що для виходу з кризи необхідно, з одного боку, міняти правила економічної гри, а з другого — відношення до об'єкту господарювання.

Фахівці Департаменту сільського господарства ЗСА відзначають, що досягненням українського сільського господарства є 11 мільйонів садових ділянок, розподілених серед двох третіх населення, на основі указу Президента від 1992 року. На приватні ділянки припадає лише 14 відс. (за українською статистикою — значно мен-

(Закінчення на стор. 3)

Петро Грицак

Зруйнування Січі — наука для України

Сьогодні Україна є самостійною і, віримо, такою залишиться, як зуміє скористати із свого історичного досвіду: не датися залякатись у найбільш критичний момент, послухавши „мудрої поради" якогось підісланого ворогами „авторитету", як це мало місце під час зруйнування Січі москалями. Бо нема в нашій історії драстичнішого прикладу загальної некультурности, чорної невдячности та патологічної ненависти до всього українського, як зруйнування Січі літом 1775 року. Це є також клясичний приклад царської дипломатії: потенційного противника затруїти зсередини, запевняючи його у своїй прихильности, як це говорила цариця Катерина II до своїх „самоотверженних хохлів".

Головною причиною зруйнування Січі була московська хворобливо недовірливість до українських козаків. Адже 15,000 доброго запорозького війська (свого роду лицарський орден), із виборним проводом, міг одного дня виступити проти царської влади. Як от у 1709 році, за Мазепи, у 1734 році — за Орлика, та готувалися це повторити у 1768 році, під час Барської конфедерації й Гайдамаччини. Це помимо відважної участи козаків у російсько-турецькій війні 1768-74 років. Але, власне, тому що Туреччина та Крим була вже в основному розгромлені, козаків Москва вже не потребувала як військової сили. Була нагода, казала Катерина II, „із тим гніздом непокори й бунту" назавжди покінчити.

Все почалося переговорами в Петербурзі щодо деяких дрібних конфліктів між царською адміністрацією та січовою полковницькою владою, для приспання уваги козаків, тим часом москалі приготовляли напад на Січ так, щоб не було більшого проливу крови. Тому вибрано час нападу на самі Зелені Свята, коли козаки були зайняті риболовством, сіножаттям та іншими господарськими обов'язками, а російська 66-тисячна армія під проводом ген. Текелія (сербського міжнародного авантюрника) тихо ніби повертала із кампанії додому.

Цей Текелій у підступний спосіб оточив Січ, вимагаючи негайної і цілковитої капітуляції. Сама Січ — то була фортеця, добре укріплена, де перебувало тоді ще близько 10,000 запорожців, а охороняло її десь 110 важких гармат власного виливу, бо мала Січ також власний арсенал. Але найважливіший чинник, що довів до капітуляції — це був дефетизм, недовір'я у власні сили, хитро інсинуовані москалями. Скликано Січову Раду. Зі сторони січового братства була охота боронитися до останнього, але старшина схилялася до капітуляції, бо боялася за своїх рідних по зимівниках і паланках. Вирішальним був, одначе, драматичний виступ начальника січових церков, о. В. Сокальського (іменованого архимандритом Катериною II у 1774 році). Він, у найбільш критичний час, почав закликати: „Не проливайте християнської крови, піддайтеся милостивій цариці, її влада походить від Бога!". Подібні теревені були характеристичними для тодішньої, вже цілком змоскалізованої Православної Церкви в Україні. Тому пильну децизію — що робити? — передано кошовому Калнишевському, що мав тоді вже 85 років. Він (може, через поважний вік) вирішив таки піддатися, бо та пішов на зустріч, з іншими старшинами, до ген. Текелія, що нетерпеливо очікував рішення козаків. Впав генералові великий камінь із серця, бо був сам боягузом та сподівався жорстокої військової розправи — знав він добре про лицарські, леґендарні вже подвиги козаків.

Калнишевського і старшину негайно заковано в кайдани та вислано на великі стаждання до Соловецького монастиря, де він просидів ще 25 літ у „камяному мішку", в ізоляції. Таке варварське трактування достойного противника, високо відзначеного колишнього товариша по зброї, стару людину, що добровільно піддалася, наглядно показує, як кінчають ті українці, що „пішли служити москалеві", або тільки „напів віддалися" в його лабети (як М. Грушевський). Недаремно каже І. Франко у своєму вірші „Не пора, не пора, не пора москалеві, ляхові служить". 100 років скорше, ще за кошового Івана Сірка, вороже турецьке військо зайняло несподівано територію Січі. Одначе козаки (а їх було лише 38) заатакували й знищили ворожу навалу у завзятому рукопашному бою, на саме Різдво. Ясно, що не було тоді серед козаків жодного дефетизму!

Рівнож московські варвари розграбували січову церкву св. Покрови — на очах козаків, присутніх при капітуляції. Остаточне знищення тої церкви сталося три роки пізніше та було здійснене Потьомкіном, тодішнім фаворитом цариці, на самий Великдень. Його інтриги та захланність інших придворних осіб причинилися до зруйнування Січі. Всі вони хотіли навввипередки захопити значну територію із урожайною землею, колишні „вольності" козаків, своєю роду автономну державу, для запровадження там кріпацтва, як у корінній Московщині. Саму Січ із численими будинками зруйновано так, „щоб і сліду не лишилося", як вимагала цариця.

Козаки, одначе, скоро прийшли до переконання, що віддання Січі москалям було великою помилкою, але було вже на якусь більшу акцію запізно! Тому 5-8 тисяч козаків подалися на Дунай, де заклали вже п'яту з черги Січ. Але козаки переважно поселилися на Кубані, утворивши Кубанське козацтво. У лютому 1917 року їх помилково післано до Петербургу, замість донських козаків. Вони, відмовляючись від брутального поводження з вуличними демонстрантами, сильно причинилися до перемоги лютневої революції.

(Закінчення на стор. 3)

В Чикаго відбулася конференція українських адвокатів

Чергова конференція Асоціації Українських Правників Америки (АУПА), відбулася в Чикаго в Меріот Готелі 28-29-го травня ц. р. В її програмі був розгляд дотеперішньої діяльности та планування на майбутнє. Крім представників Асоціяції з різних осередків ЗСА, а в тому кількох адвокатів з Чикаго, були теж гості, а між ними з Канади та України. Напередодні конференції відбулася товариська зустріч, яку вшанував своєю присутністю виконуючий обов'язками генконсула України в Чикаго Юрій Лазарєв.

Конференцію відкрила і нею провадила президент АУПА адвокат Богдана Походай з Ню Джерзі. Присутні вшанували пам'ять двох членів Асоціяції, котрі відійшли у вічність цього року, а це Осип Торак з Гільтсберґіл, Пенсильванії, і Данило Максимюк з Філядельфії. У своєму слові Б. Походай відзначила особливі успіхи двох членів Асоціяції, а саме Ярослава Сочинського з Каліфорнії і Роксоляну Гладилович з Ню Йорку. Перший з них став членом президентського панелю при Американській Арбітражній Асоціяції, а Р. Гладилович назначена суддею для іміграційних справ у Ню Йорку. Обговорено потребу заохотити членів втримувати зв'язок з централею та ділитися своїм досвідом з молодшими членами організації.

З коротким інформаційним звітом виступив Андрій Міхняк, який разом з Богданом Шандором очолює стипендійний фонд Асоціяції. Йдеться тут про фонд, необхідний для спонзорування кваліфікованих студентів юридичних наук з України. За його словами, Асоціяція одержала суму в пам'ять Івана Шандора, котрий трагічно загинув в автомобільній катастрофі і був співзасновником Асоціяції. Родина, в імені покійного, також пожертвувала на цей стипендійний фонд значну суму. Співфундатором цього фонду стала теж Корпорація Бакстер, у якій покійний працював довгі роки як юридичний спеціяліст у податкових справах і відтак у позиції віцепрезидента. Ці дані повинні стати заохотою для інших до активної підтримки стипендійного фонду, призначеного для молодих юристів з України, що приїжджають до ЗСА для продовжування чи спеціялізації своїх студій.

Своїм членам і перспективним кандидатам у члени АУПА дає безкоштовно правні поради. Асоціяція також відкрила безкоштовний телефонний зв'язок для наглої правничої допомоги. Більшість телефонічних звернень були від осіб, що мали проблеми з урядом для справ іміграції та перебували під наглядом в тимчасовому арешті в осередках для вирішування справ депортацій, в таких містах як Сієтл, Вашінґтон і Портленд, Орегон. Засідання конференції також включили дискусію над порадами та допомогою в пошуканні професійного затруднення для молодих членів та над справою фонду для юридичного захисту журналістів в Україні.

Особливе зацікавлення виявили учасники конференції, коли президент Асоціяції Б. Походай і адвокат-спеціяліст у справах комунікації задокументовано зреферували досі незакінчену справу протесту проти передачі на екранах телекомпанії CBS, під назвою „Погане обличчя свободи" на програмі „60 хвилин" у 1994 році, спрямованої проти українців, з безпідставними закидами про їхній „зростаючий антисемітизм". Це не обґрунтоване очорнювання української спільноти, побудоване на фальшивих і вигаданих „фактах", викликало велике обурення і протидію. В результаті було розпочато три окремі юридичні петиції проти CBS перед Федеральною Комісією Комунікації (FCC), котра вирішує справи ліцензій для використання етеру, котре є публічною власністю, приватними телекомпаніями на свою комерційну користь. Ці петиції вимагали заборонити повторення цієї програми та вибачення перед українською громадою. Ці справи були розпочаті адвокатом Я. Белендюком, який репрезентував Олександра Серафина з Дітройту, адв. Богданою Походай, яка представляла Олега Николишина з Провіденс, Ровд Айленд, та адв. Лозинським, що репрезентував Українських Конгресовий Комітет Америки.

Всі три петиції були відкинені Комісією FCC. Це змусило позивачів об'єднати всі три петиції та внести апеляцію до Головного Апеляційного Суду у Вашінґтоні. Ця справа опинилася в арґументації адвокатів Белендюка та Походай перед панелем трьох суддів 23-го січня 1998 року. Досі ніякої відповіді не одержано. Якщо Апеляційний Суд змінить рішення FCC і змусить розгляд справи телекомпанією CBS, тоді буде нагода перевірити всю документацію, дані і мотиви цієї поважної антиукраїнської програми і врешті дістати заслужене вирішення та спростування. Тоді українська спільнота була б зобов'язана провести докладне слідство у цій справі, витратити багато часу і грошей, щоби довести справедливе рішення, а все це буде вимагати великих коштів. До цього треба мати на увазі, що противна сторона має до своєї розпорядимости поважні економічні ресурси для фінансування великої кількости юристів, спеціялістів та дорадників. І на таку можливість українське громадянство мусить бути приготоване і свідоме того, які фонди необхідні будуть, щоби оборонити цю справу. Не можна забути, що українські адвокати, котрі вже чотири роки і по сьогоднішній день провадять справу тихо, спрямовано, на високому професійному рівні, в скромних умовинах, без фінансової винагороди та підтримки, заслуговують на велике признання і вдячність громади. Вони взяли на себе цей тягар для оборони чести свого народу в імені минулих та наступних поколінь, для відстоювання гідности і правди історії.

При цій нагоді, Б. Походай пригадала справу Івана Дем'янюка, якому американський суд привернув громадянство, але з юридичною можливістю на віднову справи у випадку, якщо Департамент Юстиції збере якісь нові докази. Ця можливість є малоправдоподібною, але юридично можливою. Канадський адвокат Орест Рудзік поінформував присутніх про тло і стан випадків судових справ, котрі мають відношення до депортацій тих канадських українців, які, мабуть, подавали про себе фальшиві інформації в іміграційних документах при в'їзді в Канаду після Другої світової війни. У цих справах проводяться розшуки за тими особами українського і не-українського походження, як теж за потрібними свід-

(Закінчення на стор. 4)

Проблема...

(Закінчення зі стор. 2)

На засіданні Консультативної ради з великим пієтетом підносилися досягнення американської компанії „Філіп Морріс", яка вирішила інвестувати в Україну у 1998 році 150-200 млн. дол. на будівництво нової тютюнової фабрики. Якщо у ЗСА обсяги куріння цигарок за останній рік зменшилися на 15-20 відсотків, то експорт тютюнових виробів зріс майже на чверть. В Україні натомість прогнозується збільшення обсягів продажу цигарок на внутрішньому ринку у півтора раза — з 80 блн. штук до 120 блн.!

Очевидно, тютюновий дим так затьмарив очі нашим урядовцям, а нікотина запоморочила голови вітчизняним „благодійникам", що це дало підстави Президентові заявити: „В економіці України посилилися позитивні зрушення, які свідчать про те, що поточний рік може стати по-справжньому роком стабілізації".

Такі „успіхи" обертаються страшним лихом для українського народу, зокрема втратою здоров'я населення, особливо дітей і молоді. Адже поряд з поширенням алкоголізму та наркоманії, куріння не меншою мірою сприяє деґрадації нації. А це, схоже, не обходить владоможців. Навпаки, вони всіляко заохочують інвестиції тютюнових монополістів в Україну. А ті, в свою чергу, віддячують за це великим добродійникам з України, жертвуючи дрібняки зі своїх казкових прибутків на проведення, скажімо, таких показних видовищ, як конкурс „Людина року — 97" тощо.

Невдовзі українці стануть свідками ще одного „інвестиційного" шов. Як заявив на засіданні Консультативної ради представник американської компанії „Боїнг", „у жовтні ми будемо щасливими бачити перший пуск ракети за проєктом „Морський старт".

Тим часом Президент України, підбиваючи підсумки другого засідання Консультативної ради, висловив побажання, щоб „Україна змінила свій колір". На жаль, він не уточнив, на який саме.

Мабуть, вибір кольору зробить Верховна Рада найближчим часом. Звичайно, з урахуванням побажань чужинецьких інвесторів та їхніх лобістів-„табачників".

ВЕРХОВНИЙ СУД ЗСА ПОВІДОМИВ у середу, 24-го червня, що четверо його членів наступного місяця очолять американську делеґацію на зустрічі з суддями чотирьох європейських країн. Сандра Дей-О'Коннор, Антоні Кеннеді, Рут Бейдер-Ґінсбурґ і Стівен Бреєр— це ті чотири судді Верховного суду, котрі доповідатимуть на згаданій зустрічі та обмінюватимуться поглядами про судову процедуру та на такі теми, як свобода релігії, федералізм, дискримінація на місцях праці, людські права і законоправ'я. До делеґації входять також два інші судді, Ричард Арнольд, суддя Федерального апеляційного суду 8-ої округи в Літтл Рок, Аркесо, та Томас Филлипс суддя Найвищого суду Тексасу. До делеґації входять також вашінґтонський адвокат Томас Сусман, представник Американської спілки адвокатів і двох професорів прав, Пол Веркул з нюйоркської правничої школи ім Беньяміна Кардозо та Пол Гервіз з правничої школи Єйльського університету.

Чи реформується...

(Закінчення зі стор. 2)

ше) сільсько-господарських угідь, проте в 1996 році їхніми господарями було вирощено 95 відс. загального урожаю картоплі та 82 відс. загального урожаю овочів. Домашні господарства також виробили понад половину м'яса і молока та дві третини яєць. Близькі до цих показників є також дані, які наводяться українськими джерелами, в тому числі й Радою вищезгаданого академіка Юхновського.

Брітта Бйорнлуд, економіст Департаменту сільського господарства ЗСА, стверджує, що хоч більшість українських господарств на папері трансформовані в акціонерні компанії, лише деякі з них змінили своє керівництво, спеціялізацію або методи розподілу ресурсів. Багато великих кооперативів є неприбутковими і усе глибше загрузають у боргах. Неспроможність створити ефективну ринкову економіку обертається і браком грошей для заміни старої совєтської техніки.

Експерти Европейського банку реконструкції та розвитку у своєму звіті головною причиною провалу аграрної реформи називають опозицію їй з боку частини парламентаристів. Документи щодо прискорення процесу приватизації земельних ресурсів та колгоспів уже готові, але парлямент, в якому вагому частку мають комуністи, затримує творення орієнтованого на ринок сільського господарства.

Детальна аналіза нинішніх настроїв села в західних областях України, яка виникає зі звернень до депутатів, дозволяє зробити висновок, що український селянин не втратив почуття господаря. Совєтська система не змогла повністю зруйнувати генетичного підґрунтя цього стану душі. Тому, при сприятливому законодавстві, можна буде відродити колись славного на всю Европу українського господаря. І поки питання відродження господаря не буде поставлене в основу державної політики, так довго на селі виникатимуть різного роду колізії, різного роду конфліктні ситуації. Це зовсім не означає, що разом із тим має бути дотла зруйнована система групової власності. Саме цим лякають загал українського села (особливо в південно-східних областях) ліві сили, намагаючись зробити його опорною базою для „руху назад".

Зруйнування...

(Закінчення зі стор. 2)

В американській історіографії годі знайти якусь критичну оцінку Катерини II. Назагал хвалять її як добру володарку, яка зберігала невтральність під час боротьби Америки за незалежність. Цілком недавно появилася книжка, де політику Катерини II гостро критиковано. Але одна американська феміністка негативно зареагувала, уважаючи ту критику „політично некоректною" сьогодні.

Реакція на ті події була тоді в Европі дещо іншою. Вістки про зруйнування Січі та капітуляцію 15,000 добірного козацького війська без одного вистрілу, як і загабання 400,000 карб. із козацької скарбниці, серйозно налякали Европу. Тоді ще деякі державні, національні армії були часто навіть менші, як та залога Січі — сама Польща мала тільки 5-тисячну армію.

Також Катерина II мала славу недоброго сусіда — узурпатора, вбивника та крайньо неморальної особи. В уяві сучасників вона поєднувала в собі німецьку софістикацію із примітивною московською хитрістю й жорстокістю.

З великим смутком повідомляємо, що 23-го червня 1998 р. після тяжкої недуги відійшов у вічність наш найдорожчий МУЖ і ТАТО

СВ. П.

БОГДАН А. СТРУМІНСЬКИЙ

нар. 7-го березня 1930 р. у Білостоці, Польща, захисник української мови, за що був ув'язнений на початку 1960-их рр., доктор філології Варшавського Університету (1974 р.), доктор габілітований української мови того ж Університету (1993 р.) гостюючий професор Гарвардського Університету і співробітник Українського Наукового Інституту, автор більше ста наукових праць, редактор і перекладач.

ПАНАХИДА відбудеться у п'ятницю, 26-го червня 1998 р. о год. 8:30 веч. в похоронному заведенні Scally & Trayers Funeral Home (54 Pleasant St., Dorchester, MA., tel.: (617) 436-5700).

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться у суботу, 27-го червня 1998 р. о год. 10-ій рано в церкві Матері Божої при 655 Dorchester Ave., South Boston, MA.

У глибокому смутку:
дружина — КАТЕЛІНА ЛЕЩИШИН
син — ІГОР
та близька і дальша родин в Польщі.

УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ГАРВАРДСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ
та
ФОНД КАТЕДР УКРАЇНОЗНАВСТВА
діляться сумною вісткою з громадянством, що 23-го червня 1998 р. упокоївся на 68-му році життя після тяжкої недуги

бл. п.

д-р

БОГДАН А. СТРУМІНСЬКИЙ

викладач української мови в Гарвардському Університеті, довголітній науковий співробітник Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету, автор наукових праць, редактор і перекладач давньої української літератури.

Родині покійного, дружині Кателіні Лещишин, синові Ігореві і дальшій родині висловлюємо глибоке співчуття.

ПАНАХИДА відбудеться у п'ятницю, 26-го червня 1998 р. о год. 8:30 веч. в похоронному заведенні Scally & Trayers Funeral Home (54 Pleasant St., Dorchester, MA., tel. (617) 436-5700).

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться у суботу, 27-го червня 1998 р. о год. 10-ій рано в церкві Матері Божої при 655 Dorchester Ave., South Boston, MA.

ДИРЕКЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО НАУКОВОГО ІНСТИТУТУ ГАРВАРДСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ПРОФЕСОРИ, СПІВРОБІТНИКИ, ПРАЦІВНИКИ І СТУДЕНТИ УКРАЇНСЬКОГО ГАРВАРДУ

ГОЛОВНА ЕКЗЕКУТИВА ФОНДУ КАТЕДР УКРАЇНОЗНАВСТВА

В Чикаго...

(Закінчення зі стор. 3)

ченнями в Україні, Польщі, Росії та в інших країнах. Ціла процедура ускладнюється тим, що не всі покликані до свідчень є в стані прибути до Канади на переслухання, з уваги на свій вік чи інші перешкоди. Цей факт змушує канадських суддів, судових урядовців, прокурорів і цілий юридичний процес виїздити до цих країн, де живуть потрібні судові свідки, а це вимагає великих сум грошей. Канадське право в цих особливого типу справах зобов'язує звинуваченого оплачувати ці всі кошти, але щоправда, районні та провінційні суди інтерпретують цю вимогу по різному. Часто є випадки, коли суд призначає оплату цих коштів державі, що означає ці кошти тоді є заплачені податками населення. Це також означає, що оборона таких підсудних натрапляє на великі труднощі як через фінанси, так і через неоднозначні судові рішення в різних провінціях.

В дальшому своєму виступі адвокат О. Рудзік поінформував про рішення канадського уряду найняти Ніла Шера як консультанта депортаційного процесу. Ідеться тут про того самого Ніла Шера, що в свій час був головним прокурором Американського Департаменту Юстиції (OSI), яке досліджувало справу Івана Дем'янюка. Суд привернув Дем'янюкові громадянство, бо OSI у своєму обвинуваченні, за словами суду, „застосувало тактику обману суду", що не поінформувало і не допустило оборону до виправдувальних доказів у користь обвинуваченого. До призначення Ніла Шера на позицію консультанта в Канаді можна поставитись зі застереженням.

Адвокат з Арізони Пейшенс Гантворк, відома зі своєї активности в житті українсько-американської спільноти та в Україні, тепер сконцентрувала свою увагу на проєкті про кодекс торговельних та комерційних законів в Україні. Вона коротко поінформувала, як розгортається праця над цим проєктом, що в основному зорієнтований на американське торговельне законодавство. Над цією справою крім адв. Гантворк теж працюють адвокати Б. Походай та Петро Піддубний від АУПА, адв. Аскольд Лозинський від УККА, та Американська Палата Адвокатів через свій Відділ Стосунків з східньоевропейськими державами.

В дискусії, що розгорнулася, заторкнено чимало організаційних справ. Звернено увагу на потребу активізації українських адвокатів у громадському житті, особливо молодшої генерації, притягнення їх до Асоціяції. Президент організації Б. Походай поінформувала теж, що IV Світовий Конгрес Українських Юристів відбудеться у Львові 17-20-го вересня ц. р. Зроблено теж заходи, щоб у червні 1999 року провести спільну конференцію, в якій братимуть участь Українське Лікарське Т-во Північної Америки, Вашінгтонська Група, Централі Українських Кооператив, Асоціяція Українських Правників Америки та інші організації.

Чергова конференція АУПА відбудеться в жовтні у Дітройті. Організацію правників очолює адвокат Юрій Федорак.

Марта Фаріон, член АУПА

Мистецька виставка в Ґлен Спей

На лоні чудової природи вже довгими роками на „Верховині", оселі Українського Братського Союзу в Ґлен Спей, з початком кожного сезону відбуваються різні зустрічі, різноманітні імпрези, фестивалі молоді та інше.

мав Володимир Мазяр з власної роботи різьбою в дереві, інкрустовані речі та багато чого іншого. Його експонати вирізняються мистецьким викінченням.

Коли було ввійти до виставової залі і глянути

Фрагмент виставки на „Верховині".

Ґлен Спей і довколишня територія носять назву Лямберлянд. В цьому році сповнилося 200 років існування цієї території. Американська громадськість відзначає цю дату в різний спосіб.

Ми, українці, що вже довгі роки живемо в Ґлен Спей, завжди беремо участь у відзначуванні тих чи інших подій. На пропозицію Комітету 200-ліття, до якого входять також наші громадяни, і в погодженні з нашим Громадським комітетом було організовано виставку українського народного мистецтва.

Наша відома мисткиня Галина Кандюк, яка є мистецькою референткою 62-го Відділу СУА в Ґлен Спей, взялася за цю відповідальну працю. Виставку влаштовано на „Верховині" 13-14-го червня ц. р. Дуже багато експонатів вона мала своїх, власної роботи, а також частково зібрала серед громадян Ґлен Спею.

Виставку частинно збагатили також інші наші мешканці Ґлен Спею, які мали свої куточки. Надя Демидович виставила великий вибір писанок, яких жоден народ не має. Інше місце мала Дарія Сірко, виставляючи власної роботи гідну подиву кераміку. А ще інше зай-

на прибрані експонатами столи і по-мистецьки та так до смаку, естетично прикрашені стіни, то все це захоплювало дух: різноманітні вишивки, кераміка, писанки, українські строї з різних частин України, гердани та інше. Це ж бо краса мистецтва українських рук, це багатство нашої спадщини.

Захоплювало це не тільки нас, українців, яким близьке до серця усе бачене, але також американців, які не могли надивуватися праці рук нашого народу і які не могли налюбуватися красою цих цінних та вартісних експонатів.

Цю велику працю тяжко було виконати одній особі, бо таких виставок дуже рідко можна побачити. Велику допомогу мисткиня мала від свого чоловіка Богдана, а також треба відзначити допомогу Анни Одуляк, Стефи Вишинської і Анни Капчак.

При тому бажаючі ще могли пригоститися кавою і смачним печивом, яке приготовили пані з Ґлен Спею.

Велика подяка мисткині Галині Кандюк за її труд та всім тим, хто прислужився до успіху цієї виставки.

Ольга Линник

КАЛЕНДАРЕЦЬ ТЕНІСОВИХ ЗМАГАНЬ НА СОЮЗІВЦІ, 1998 Р.

4—5-го липня — УСЦАК-Схід
1—2-го серпня — Подвійні ігри
5—7-го вересня — Крайові першенства УСЦАК
19—20-го вересня — Турнір КЛК

В Острозі підготовлене перше і унікальне енциклопедичне видання „Острозька Академія XVI-XVII ст."

Лише в умовах незалежної української держави наприкінці XX ст. стало можливим здійснення історичної справедливости — заповідної мрії багатьох поколінь про відновлення в Острозі славетної в XVI-XVII ст. Острозької Академії (далі — ОА), першого вищого навчального закладу у Східній Европі. Указом 12-го квітня 1994 року першого Президента України Леоніда Кравчука в Острозі був відновлений вищий учбовий заклад. В указі зазначалось: „З метою відродження національних освітніх традицій та враховуючи історичну ролю, яку відіграла острозька школа — греко-слов'яно-латинська колегія для розвитку духовного життя суспільства, було прийняте рішення утворити Острозький колегіум як спеціялізований заклад". Згодом цей заклад одержав назву „Вищого" і статус „Острозького Вищого Колегіуму" функціонував під такою назвою у 1994-1995 рр. і в першій пол. 1996 року. Другий Президент України Леонід Кучма 5-го червня 1996 року видав новий указ стосовно цього навчального закладу: „Про перейменування Острозького колегіуму", в якому читаємо: „З метою відновлення історичної назви Острозького закладу освіти постановляю: іменувати Острозький колегіум надалі Острозька Академія". З цього часу цей учбовий заклад одержав назву „Острозька Академія".

Вже з 1995 року на перший рік відновлення в Острозі вищого навчального закладу його ректор, доктор психологічних наук професор Ігор Демидович Пасічник виступив з ініціятивою створення для потреб розгортання наукової і дидактичної роботи, а також популяризації острозького культурно-освітнього осередку — Острозької Академії XVI-XVII ст. і острозької історіографії енциклопедичного видання „Острозька Академія XVI-XVII ст.". Дана колективна праця є першим такого типу довідником, а тому не викликає сумніву, що вона не є всеохоплюючою і має певні прогалини. Безперечно, що словник енциклопедії, який нараховує 112 позицій, не є вичерпним і оптимальним. Це залежало як від наявности реальної джерельної бази, так і від стану історіографічних досліджень, а також від сучасного стану історіографічного засвоєння джерел. Авторами статей є 5 докторів наук (історичних, психологічних, архітектури і мистецтвознавства) та 9 кандидатів наук (історичних, філологічних, мистецтвознавства). Серед авторів слід назвати професорів Л. Корній, Ю. Мицика, І. Пасічника, П. Ричкова, доцентів В. Атаманенка, П. Кулаковського (до речі, членів УІТ) та ін.

Статті є різні за обсягом, залежно від змісту, ступеню розробки в історіографії даної проблематики та хронологічних рамок. Важливе наукове значення має науково-довідковий матеріял (апарат): зазначення місця зберігання стародруків, архівних джерел з сучасними назвами архівів, бібліотек, номерів і назв архівних фондів, одиниць зберігання, публікацій джерел та літератури з зазначенням аркушів і сторінок, на яких маються відповідні відомості по даній тематиці.

Мета цієї книги — узагальнити досягнення попередньої історіографії, а також власні наукові студії, подати систематизовану інформацію про цей перший у східних слов'ян навчальний заклад вищого типу.

Побудована за алфавітним принципом енциклопедія включає вірогідні відомості про діячів Академії, її меценатів і фундаторів, книжкову продукцію, видану тоді в Острозі, починаючи від „Букваря" („Азбуки"), 1578 і до „Часослова", 1612.

За змістом статті енциклопедії складають такі групи: оглядові статті про ОА і Острог; персоналійні статті про викладачів і випускників ОА, діячів науки і культури (І. Балабана, І. Борецького, І. Борисковича, М. Броневського, І. Вишенського, М. Гарабурду, Д. Дорофейовича, Й. Єрлича, Г. Івановича, І. Княгиницького, І. Копинського, З. Копистенського, К. Лукаріса, Я. Лятоща (Лятоса), П. Мстиславця, Д. Наливайка, С. Пекаліда (Пенкаля, Пенкальського), А. Римшу, П. Сагайдачного-Конашевича, Г. і М. Смотрицьких, В. Суразького (Малюшицького), Л. З. Тустановського, І. Федоровича (Федорова), інших діячів (С. Едельса-Маршуе, А. Курбського, П. Скаргу), представників роду князів Острозьких (Василя-Костянтина, Гальшку, Олександра, Януша, Анну-Алоїзу Ходкевич); про т. зв. Острозьку ординацію; вчених XIX-XX ст., які досліджували історію Острога і ОА (Я. Гофмана, М. Грушевського, Я. Ісаєвича, С. Кардашевича, М. Максимовча, Й. Новицького, Я. Перлштейна, А. Сендульського, М. Тучемського, І. Франка). До речі, цей список можна було б поширювати, включаючи публікації "Archiwum ks. Sanguszków" і започаткований тепер археографічну серію — „Острозька старовина"; статті про книжкову продукцію острозької друкарні (є окремі статті про Острозьку друкарню (ОД) і Острозьку папірню (ОП), включаючи Острозький „Буквар" або „Азбуку", 1578, Острозьку „Біблію", 1580-1581, обидві „книжиці" 1588 і 1598, і особливо видання 1598 року „Книжка словенская, рекомая грамматика" („Буквар"), ксерокопії примірника якої редакція цього енциклопедичного видання отримала з Англії (Бодлеянської бібліотеки, Оксфорд) від Г. Р. Волкера, керівника департаменту друкованих книг цієї бібліотеки та за посередництвом і на кошти сина останнього польського бурмістра Острога С. Жураковського, а також унікальний текст екземпляра Острозького „Букваря" кінця XVI ст. у вигляді одержаних нами із Софії від директора Національної бібліотеки „Свв. Кирил і Методий" проф., др. Кирила Тапалова ксерокопій всіх збережених сторінок цього раритету (т. з. Софійський фрагмент); крім того статті і про київські твори („Вірші на жалостный погрєб" Петра Конашевича-Сагайдачного і „Палінодію" З. Копистенського); із віленських видань — клясична праця Л. Зизанія-Тустановського „Кграматика словенского языка" (1586). В заголовках назв стародруків, як правило, збережений тогочасний оригінальний правопис.

Окремі документальні і наративні (оповідні) джерела, зокрема як їх синтезований аналіз (огляд джерел про ОУ і Острозьке Братство ім. кн. Острозьких), так і найвизначніші документи стосовно Острога (магдебурзька грамота Острогу 1585 року, акт поділу володінь кн. В.-К Острозького між його синами Олександром і Янушем 1603 року, наративні пам'ятки (Острозький літописець), а також документальні комплекси (описи-інвентарі Острога XVI-XVII ст.), Литовська і Руська (Волинська) метрики; статті про світські і конфесійні споруди в Острозі, зокрема про православні церкви і собор, католицький фарний костел, монастир і костел капуцинів, острозьку (Велику) синагогу; розповіді про інші навчальні заклади — колегіум єзуїтів і єврейське училище — Єшибот; статті про архітектуру, скульптуру, образотворче, прикладно-декоративне та музичне мистецтво та ін.; лише дві статті присвячені місцевостям поза Острогом, що до нього тяжіли: Дермані („Дерманський культурно-освітній осередок") і Межиричу („Межиріч: історія та архітектура, музеологічні аспекти").

Далеке минуле і події XIX-XX ст., рецепції ідей академії знайшли свій вияв в органічній єдності вже в першій статті енциклопедії про минуле і сучасне Острозької Академії. Широка краєзнавча діяльність, здійснювана на початку XX ст. (Братство ім. кн. Острозьких) і наприкінці цього ж століття („Спадщина" ім. кн. Острозьких), розглядається в напрямку збереження і розвитку традицій ОА, просвітницькій і науковій справах. Окремо вартість мають бібліографічні довідки та ілюстративні матеріали до статей.

Значно підвищує рівень і інформативність цього видання 201 ілюстрація в енциклопедії, що складають такі групи: зображення дослідників історії Острога і ОА, культурно-освітні діячі Острога та ОА XVI- поч. XVII ст., княгині і князі Острозькі, епітафії (Дмитра Сангушка в Яроміжі, Чехія, С. Едельса-Маршуе, С. Кардашевича в Острозі та ін.), документальні фотокопії-магдебурзької грамоти м. Острогу 1585 року, атрибутика Острога і кн. Острозьких (печатка кн. Олександра Костянтиновича і міста Острога), фотокопії або ксерокопії стародруків, види старовинного Острога в гравюрах і фото; Острог і Межиріч у творах образотворчого мистецтва XX ст. (твори Вл. Жолтовського, О. Заречнюка, О. Яновської, Л. Спаської), фоторепродукції унікальних пам'яток іконопису, портретного живопису і скульптури Острожчини XIV-XVIII ст., скульптури Т.-О. Сосновського.

В цілому не викликає жодного сумніву, що це видання сприятиме не тільки популяризації історії і творчих надбань Острозької Академії та Острога, але й стане істотним стимулом для подальших наукових студій в галузях острогіяни, волиніяни і взагалі історії культури України.

Проф. Микола Ковальський

РІЗНЕ

FUNERAL DIRECTORS